

Над прірвою у житі (Ловець у житі) (скорочено)

Джером Девід Селінджер

*Джером Девід Селінджер
Ловець у житі*

*Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу*

Розповідь ведеться від першої особи – хлопця на ім'я Голден Колфілд

Присвячую матері

На початку твору хлопець говорить, що не буде розповідати, де народився, як минало його дитинство, що робили його батько й мати, поки Голдена ще і в проекті не було. Він хоче розповісти історію, яка сталася з ним перед Різдвом. Через цю історію хлопець зараз у лікарні. Про те, що трапилося знає його брат – Д. Б., який живе зараз у Голлівуді пише сценарії. Д. Б. – письменник, має багато грошей і машину "ягуара", а найвідоміша його книжка – збірка оповідань "Загадкова золота рибка".

Голден розповідає, що почалося все з того, коли він чкурнув із Пенсі – закритої школи-інтернату для хлопців у Егерстауні, штат Пенсільванія. Голдена вигнали з цієї школи, бо він провалився з чотирьох предметів. І тепер перед зимовими канікулами він мав їхати додому. Голден ще збирався попрощатись із старим Спенсером, учителем історії, який саме схопив грип.

У суботу хлопці зі школи грали із Сексон-холлом у футбол. Для всієї школи не було нічого важливішого, ніж та гра: останній матч року. Голден вибрався аж на вершину Томсенової гірки і спостерігав за матчем. Він вважав, що це просто по-дурному, що дівчатам ходити на футбол у Пенсі не дозволялося. А Голден любив бувати там, де бодай вряди-годи з'являються дівчата. На поле могла прийти хіба Сельма Тернер, дочка директора школи. Та Голден вважав, що вона не з тих, у кого можна вклепатися по самі вуха.

Хлопець не йшов уболівати з усіма на стадіоні тому, що тільки-но приїхав із фехтувальною командою з Нью-Йорка. Він був капітаном, і команда мала змагатися зі школою Макберні. Але змагання так і не відбулися – Голден забув у метро рапіри й інше причандалля. Дорогою додому хлопці ігнорували Голдена.

Голден дивився з гірки на матч і хотів перейнятися прощальним настроєм. Хлопець вже не вперше кидав школу. Згодом він побіг до старого Спенсера. Хлопець біг і спинивсь перевести дух, бо дуже захекувався. Він колись багато курив, а торік підріс на

шість із половиною дюймів, що вважав причиною того, що він схопив сухоти й заgrimів до лікарні.

Був грудень, надворі було дуже холодно, і хлопець добряче змерз. На порозі його зустріла стара місіс Спенсер, що трохи недочувала. Вона сказала, що чоловіка грип уже попустив.

2

Обом Спенсерам було років по сімдесят чи й більше. Учитель ходив у три погібелі зігнувшись, коли у нього падала крейда з рук, учні мусили підносити, але чоловік любив життя і радів йому.

Хлопець зайшов у кімнату вчителя і побачив його в халаті, а довкола стояли різні ліки. Голден сказав, що отримав записку (Спенсер просив хлопця зайти до нього перед зимовими канікулами й попрощатись, адже Голден сюди вже не повернеться). Вчитель запитав про розмову хлопця з доктором Термером, бо чув про неї. Хлопець розповів, що Термер казав, що життя – це гра й таке інше. І що не можна нехтувати правилами цієї гри. Голден розповів, що батьки про його приїзд ще не знають, але у середу ввечері він уже буде вдома. Батьки, напевне, розгніваються, бо він кидає вже четверту школу.

Хлопець розмовляв з вчителем і помітив, що часто використовує слово "слухайте". Це була така звичка. Голден вважав, що запас слів у нього, як у малої дитини. Та й поводитьсь він іноді, як на свій вік, також по-дитячому. Тоді, коли він був у Спенсера, йому було 16, тепер, коли він розповідає свою історію – 17, але він вважав, що інколи чинив, як 13-річний. А ще треба зважити на те, що зріст у нього був під метр дев'яносто та ще й чуб був з сивиною. З правого боку на голові в хлопця дійсно була сивина. Голден вважав, що не завжди поводитьсь, як 13-річний. Хлопець не любив, коли його повчали, як треба поводитися, бо тоді йому на душі ставало сумно-сумно.

Вчитель зробив серйозний вигляд і сказав, що недавно мав честь познайомитися з батьками хлопця, коли вони приїздили побалакати з доктором Термером. Вчитель говорив, що хлопець примудрився завалити 4 з 5 предметів. Голден погодився, що не вчився. Тут вчитель дістав екзаменаційну роботу хлопця з історії і почав читати. Хлопець писав про Єгипет і понавигадував казна-чого. Голден тим часом думав про Нью-Йорк, де він жив, і озеро в Центральному парку, що поруч із Південними воротами. Хлопцеві було цікаво, чи замерзне воно до його приїзду, і куди діваються качки, коли все озеро вкривається кригою.

Спенсер тим часом питав, чому хлопця вигнали з Елктон-хілл, попередньої школи. Хлопець став собі пригадувати, як йому не подобалося, коли директор тиснув ручки всім батькам, а котрі були старі чи бідніші, то обминав їх. Те що говорив вчитель, Голдену слухати не хотілося. Спенсер сказав, що хоче допомогти, але хлопець сказав, що мусить іти збирати речі. Та коли вони прощалися, хлопцеві стало чомусь дуже сумно.

3

У Пенсі Голден жив у новому гуртожитку – в так званому корпусі Оссенбергера. Там поселяли тільки учнів останніх двох класів. Хлопець вчився в передостанньому

класі. А його сусід у кімнаті – Ворд Стредлейтер, був випускник.

Хлопці ще були на футболі, коли Голден прийшов у гуртожиток. Він скинув куртку, краватку, розстебнув комірці сорочки, а тоді надів шапку, яку вранці купив у Нью-Йорку. То була червона мисливська шапка з довжелезним козирком. Голден нагледів її у вітрині спортивного магазину, коли вийшов з метро, де забув рапіри. Шапка коштувала один долар.

Взявши "З нетрів Африки" Ісаака Дінесена, Голден почав читати. Він вважав себе бовдуром, але багато читав. Улюбленим письменником для нього був брат, а потім Рінг Ларднер. Голден любив читати книжки, де хоча б час від часу трапляється щось смішне. По-справжньому його захоплювали лише ті книжки, після яких зринає думка: "От якби близько потоваришувати з цим письменником і щоб коли схотів – узяв і подзвонив йому по телефону".

У душовій почулися звуки. Там був Роберт Еклі – він жив у суміжній кімнаті. Еклі не був на футболі, бо взагалі майже нікуди не ходив. Він провчився в Пенсі цілих чотири роки. Його сусідом по кімнаті був Герб Гейл. Еклі був високий, сутулив плечі, а зуби мав гнилі. Крім того, Еклі ходив увесь у прищах. Голден його недолюбливав.

Еклі не терпів Стредлейтера, але побачивши, що його нема, зайшов до Голдена і, як завжди, почав усе обмацувати у кімнаті. Він взяв фото дівчини, з якою Голден зустрічався в Нью-Йорку, – Саллі Гейс. Еклі запитав, як змагання з фехтування. Голден розповів, що забув у метро рапіри. У нього не виходило читати в присутності Еклі, тому він почав клеїти дурня, вдягнувши шапку, яку купив.

Голден зробив спробу змінити думку Еклі про Стредлейтера. Хлопець пояснював, що Стредлейтер сказав, щоб Еклі хоч раз на тиждень чистив зуби, не тому, щоб образити. Він тільки хотів, щоб Еклі мав приємніший вигляд.

Раптом прибіг Стредлейтер і попросив Голдена позичити картату куртку, бо свою він чимось облив. Еклі відразу пішов геть, а Стредлейтер почав збиратися на побачення, бо дівчина вже чекала на нього в іншому крилі гуртожитку.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Стредлейтер пішов голитися, а Голден пішов слідом. Сусід по кімнаті попросив хлопця написати замість нього твір з англійської. Мав бути опис кімнати чи щось таке, але хлопець просив зробити трохи помилок, бо вчитель знав, що з ним живе Голден, а він добре знав англійську. Голден сказав, що коли матиме час, то напише. Йому хотілося дуріти, і він накинувся на Стредлейтера. Але той голився і не хотів боротися. Він розповів, що йде на зустріч з Джін Галлахер, а вона сказала, що знає Голдена. Голден згадав її, бо позаминуло літа жив з нею по сусідству, і в дівчини тоді був доberman-пінчер. Голден знав про дівчину багато подробиць: вона танцювала балет; її батьки розлучилися; граючи шашки, вона ніколи не ходила дамками. Та Стредлейтера це не цікавило, він чекурився. Голден хотів піти привітатися з дівчиною, але

передумав. Стредлейтер сказав, що махне з дівчиною в Нью-Йорк, якщо встигнуть, бо вона має дозвіл з гуртожитку тільки до пів на десяту.

Голден сидів і думав про Джейн, про Стредлейтера, про їхнє побачення. І нервувався, бо вважав Стредлейтера розпусником. Знову зайшов Еклі і просидів у Голдена майже до самого вечора.

5

По суботах у Пенсі на вечерю завжди давали біфштекс. Голден вважав, що його давали тому, що у неділю до багатьох хлопців приїздили батьки, і директор Термер, певно, метикував собі: кожна мати відразу питає свого любого синочка, що йому давали вчора на вечерю, і той, звісно, відповість: "Біфштекс". Та Голден вважав той біфштекс несмачним.

Коли Голден вийшов з їдальні, надворі було дуже гарно. Землю вже притрусив сніжок. Хлопці почали жбурляти один в одного сніжками й казиритися. З приятелем Мелом Броссардом із команди борців Голден надумав гайнути автобусом до Егерстауна – з'їсти по біфштексу, а може, й подивитись який-небудь фільм. Друзі взяли з собою Еклі. Вони з'їздили в Егерстаун, з'їли по біфштексу, трохи пограли на рулетці-автоматі й поїхали назад у Пенсі.

У гуртожитку Еклі і далі сидів з Голденом і розповідав про якусь дівчину, з якою нібито тягався минулого літа. Голден сказав, що має писати твір для Стредлейтера і вигнав Еклі.

Голден не міг придумати, що ж таке описати. А потім вирішив описати бейсбольну рукавицю свого брата Аллі. Аллі мав бейсбольну рукавицю на ліву руку, бо був лівша. Усю рукавицю він геть пообмальовував віршами, щоб було що читати, коли на полі до нього не йшов м'яч, і він не мав чого робити. Аллі помер від білокрів'я, коли сім'я жила в штаті Мен, — 18 липня 1946 року. Аллі був на два роки молодший від Голдена, мав руде волосся. Коли помер Аллі, Голден ночував у гаражі й повисаджував кулаком геть усі вікна. Про все це хлопець й написав у творі для Стредлейтера. Довелось тільки змінити прізвище Аллі, щоб ніхто не здогадався, що то брат Голдена.

6

Голден чекав на Стредлейтера і хвилювався за дівчину, бо декілька разів ходив з другом до дівчат, і той поводився паскудно.

Коли Стредлейтер прийшов, то нічого про дівчину не розповів, хоч Голдену було цікаво. Ворд прочитав твір, йому не сподобалось, він хотів опис якоїсь кімнати чи будинку. "Не дивно, що тебе виперли звідси к бісовій матері. Ніколи не зробиш нічого так, як тобі кажуть", — сказав Ворд. Голден взяв твір, подер і викинув. А тоді закурив, це дуже нервувало Ворда, бо він ненавидів, коли хтось порушував правила у гуртожитку.

Голден почав випитувати про дівчину і чомусь хвилювався. Ворд розповів, що сидів з дівчиною у машині Еда Бенкі (тренера баскетбольної команди, бо Ворд грав у команді). Але він не сказав, чи між ними щось було. Тоді Голден встав з ліжка і вдарив Стредлейтера.

Отямився Голден, коли на ньому сидів Ворд і питав, чого Голден сказився. Голден обзивав Ворда кретином і отримав ще раз, з носа пішла кров. Ворд пішов вмиватися, а Голден вдягнув свою мисливську шапку козирком назад і поглянув у дзеркало. Обличчя було в крові, яка стікала на одяг. Голден вирішив піти до Еклі.

7

Намастивши лице кремом від прищів, Еклі лягав спати. Голден спитав, чи можна переночувати на Гейловому ліжку, адже він приїде завтра ввечері. Еклі боявся дозволити, бо раптом сусід по кімнаті приїде раніше. Тоді Голден сказав, що побився з Вордом через Еклі: захищав його честь, бо Ворд називав його паскудним хлопцем. Еклі не міг повірити, і Голден признався, що тільки пожартував, а тоді взяв і ліг на ліжку.

Голден лежав і думав про Джейн і про все інше. Коли він уявляв її з Стредлейтером у машині Еда Бенкі, на нього находив сказ. Якось Голден сидів у машині Еда Бенкі – Стредлейтер зі своєю дівчиною ззаду, він зі своєю – спереду. Голден чув, як Ворд чіплявся до дівчини, і зараз йому було бридко уявляти, як Ворд чіплявся до Джейн.

Еклі уже заснув, та Голден розбудив його, бо йому раптом прийшла в голову ідея піти в монастир. Еклі був злий, бо завтра вранці збирався піти у церкву і хотів виспатися. Раптом Голдену прийшла думка махнути на все рукою і вшитися з Пенсі прямо зараз, серед ночі. Він надумав поїхати до Нью-Йорка, найняти у недорогому готелі номер і пересидіти там до середи. А в середу прийти додому. Листа від директора Термера про те, що хлопця вигнали зі школи, його батьки мали одержати у вівторок чи в середу. І Голдену не хотілося повертатись додому, поки вони не прочитають того листа й не перетравлять його.

Голден швидко спакував свої речі. Він побачив серед речей нові ковзани, що недавно прислала мама, і хлопцеві защеміло серце. Він подумав, як мама вибирала їх, а його вигнали зі школи.

Спакувавшись, Голден полічив гроші. Їх було чимало, бо недавно бабуся переказала йому кругленьку суму. Вона була стара і часто давала хлопцеві гроші на день народження. Коли Голден уже йшов з гуртожитку, то одягнув свою шапку і крикнув: "Добраніч, кретини!".

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

8

Голден ішов пішки до станції. Було холодно, і його побиті ніс та верхня губа на холоді потерпли. Поїзд у Нью-Йорк швидко прибув, і хлопець вирушив у дорогу. Йому подобалося їхати нічним поїздом.

У Трентоні у вагон зайшла якась дама й сіла поруч з Голденом, хоч довкола було багато порожніх місць. Вона виглядала дуже гарно, була у сукні, і дуже сподобалася Голдену. Вони заговорили, і хлопець дізнався, що вона мама його колишнього однокласника з Пенсі – Ернеста Морроу. Голден вважав Ернеста найбільшим лайнюком у школі, бо той після душі щоразу виходив у коридор і ляскав усіх підряд по заді

мокрим рушником. Та Голден нічого такого не говорив, він вихваляв Ернеста і казав, що його навіть хотіли вибрати старостою, але він дуже соромився. А сам Голден представився Рудольфом Шмідтом (так звали двірника у його корпусі) і наговорив всякої брехні тій жінці. Він сказав, що їде на операцію, бо в голові має пухлину. Щоб більше не брехати, хлопець почав читати розклад руху поїздів, а жінка читала журнал. В Ньюарку вона зійшла. На прощання побажала щасливої операції і запросила до себе в гості.

9

Коли Голден зійшов у Нью-Йорку, то йому захотілося комусь подзвонити. Та він подумав, що нема кому. Д. Б., брат, був у Голлівуді. Сестричка Фібі годині о дев'ятій лягала спати. Хлопець ще подумав, чи не зателефонувати матері Джейн Галлахер – спитати, коли у Джейн канікули, але було пізно. Тоді Голден вирішив подзвонити Саллі Гейс – своїй дівчині, з якою досить частенько зустрічався; він знав, що в неї вже канікули. Недавно вона она запросила його до себе на святвечір – допомогти прибирати ялинку. Але Голден побоявся, що трубку візьме її мати, а потім розкаже його мамі, що він у Нью-Йорку. Якось мама Саллі назвала Голдена неприкаяним, і він її недолюбливав.

Голден був неуважний, тому назвав водієві таксі свою домашню адресу. А тоді спитав, чи не знає він часом, де діваються ті качки з озера у парку, коли озеро замерзає. Водій спитав, чи хлопець з нього сміється. Голдена підвезли до готелю "Едмонт", і він взяв номер.

У номері Голден трохи постояв біля вікна. За вікном навпроти якийсь сивоволосий чоловік вдягався у жіночий одяг. У вікні, що на поверх вище, чоловік і жінка бризкали одне на одного з рота водою. Голден подумав, що готель просто напханий психами.

Голден знов почав думати про Джейн і про те, як би їй подзвонити. Наприклад, замовити міжміську розмову просто з Б. М., де вона вчилася, а не дзвонити її матері й не питати, коли Джейн приїде. Власне, дзвонити дівчатам у школу пізно ввечері не дозволялося, але він думав щось збрехати.

Раптом Голден згадав, що має адресу, яку йому дав один хлопець, який учився в університетському коледжі у Принстоні. То була адреса якоїсь кралі, яка колись виступала в кабаре із стриптизом, чи щось таке. Голден набрав номер і почув голос Фей Кевендіш. Вона сварилася, бо вже спала. Голден сказав, що він – товариш Едді Бердселла. Жінка ледве згадала Бердселла, вона була трохи зла, бо Голден її розбудив. Хлопець запросив жінку на коктейль, але вона відмовилася і спитала, чи він не хоче зустрітися завтра. Та Голден чомусь відмовився, а коли закінчив розмову, жалів про це.

10

У готелі був нічний клуб "Лавандова зала", і Голден вирішив піти ще туди, бо вважав, що ще рано, щоб лягати спати. Поки він збирався, знову захотілося подзвонити до сестрички Фібі. Трубку, звісно, підняла би мама чи тато, бо Фібі уже давно спала. Їй було десять років, вона мала руде волосся і гарно вчилася. Голден дуже її любив. Він вважав себе у родині тупаком, а Д. Б., Фібі і Аллі, який помер, — дуже розумними. Фібі

любила дивитися фільми, а її улюбленим був "Тридцять дев'ять східців" з Робертом Донатом. Сестра знала той фільм напам'ять. А ще вона весь час писала книжки, але жодної не дописувала до кінця. Коли Фібі була ще зовсім маленька, Голден з Аллі часто брали її з собою до парку, особливо в неділю.

У "Лавандовій залі" Голден побачив не багато людей. Відвідувачі були старі, а за сусіднім столиком сиділи три жінки, років по тридцять. Одна з них навіть трохи сподобалася хлопцеві. Підійшов офіціант, але став вимагати від Голдена посвідчення особи. Тож Голден замовив кока-коли. Жінки за столиком поруч сміялися з Голдена, але йому захотілося потанцювати. Білява погодилася, і Голден вважав, що вона дуже гарно танцювала. Хлопець не стримався і поцілував її в маківку. Дівчині це не сподобалася. Вони танцювали далі, і вона розповіла, що приїхала з Сіетла. Він назвався Джімом Стілом і спробував завести з жінками інтелектуальну розмову, та нічого не вийшло. Хлопець потім ще потанцював по черзі з усіма трьома. Танцюючи з Мартою, Голден сказав, що побачив тут відомого актора Гері Купера. Коли вони сіли за столик, Марта збрехала подругам, що теж бачила Купера. Бар уже зачиняли, і Голден замовив усім трьом по дві порції спиртного кожній, а собі – дві кока-коли. Хлопець заплатив за все, що випили дівчата, навіть за те, що замовляли до зустрічі з Голденом.

11

Простуючи до вестибюля, Голден раптом знову згадав про Джейн Галлахер. Хлопець згадував, як він ціле літо грав з нею вранці в теніс, а вдень – у гольф. А почалося їхнє знайомство з того, що її доberman-пінчер занадився у двір Голдена. Мама хлопця і мама Джейн посварилися через це, а за кілька днів Голден побачив Джейн, яка лежала долілиць біля басейну, і він привітався. Хлопець сказав, що йому все одно, що її собака робить свої справи на його подвір'ї, і відтоді хлопець і дівчина подружилися. Голден вчив її грати у гольф. Джейн любила багато читати, вона була єдина людина, якій Голден показав бейсбольну рукавицю Аллі. Джейн ніколи його не бачила, бо того літа приїхала до Мейна вперше, — раніше вона проводила канікули на мисі Код, — але Голден багато їй розповідав про Аллі. Вона охоче про таке слухала. Особливо хлопцеві запам'ятався один день. Це був єдиний раз, коли він з Джейн, можна сказати, цілувався. Була субота, лив дощ, Голден і Джейн грали в шашки. Час від часу хлопець піддражнював її за те, що вона не чіпає своїх дамок. Тут прийшов вітчим Джейн і спитав, чи є в домі сигарети. Джейн навіть не відповіла йому. Тоді він запитав ще раз, а вона йому знов ні слова. Навіть очей від шашок не підвела. Зрештою він крутнувсь і пішов у будинок. Коли він зник, Голден спитав в Джейн, що все це означає. І в дівчини почали капати сльози на шахівницю. Серце в Голдена защеміло. Він сів поруч з дівчиною. Тоді вже вона заплакала по-справжньому. Голден почав її скрізь цілувати – просто куди попало: в очі, в ніс, у чоло, в брови, навіть у вуха. Тільки в губи не цілував – вона їх усе відвертала. Згодом вони пішли на якийсь фільм. Дорогою Голден запитав її, чи не чіпляється до неї містер Кюдехі. Вона відповіла, що ні.

Вони весь час ходили за руку, і це Голдену дуже подобалося. З нею він просто почував себе щасливим. А якось у кіно Джейн погладила Голдена по тім'ячку, і це для

нього було дивним. Бо так він гладив свою сестричку. Або жінки звичайно так гладили свого чоловіка чи дитину. І тому тепер, щоразу, як тільки хлопець уявляв Джейн зі Стредлейтером у машині Еда Бенкі, його трохи в сказ не кидало.

Хлопець вирішив піти з готелю. Він сів у таксі й сказав водієві їхати до "Ерні" — нічного ресторану у Грінвіч-вілліджі, до якого раніше вчашав Д. Б., поки переїхав у Голлівуд. Сам Ерні був здоровенним негром-піаністом.

12

Дорогою Голден думав про те, як добре було б зараз поїхати додому, погомоніти з Фібі. Та згодом у нього із водієм на ім'я Горвіц зав'язалася розмова. Голден запитав його, куди діваються качки з озера. Водій не знав, але сказав, що риба зимує в озері. Він весь час говорив про рибу і нервувався.

В "Ерні" було багато старшокласників та студентів коледжів. Ерні грав на роялі і всі слухали. У нього біля рояля стояло величезне дзеркало, а з нього на Ерні світив потужний прожектор — це щоб усі бачили його обличчя, коли він грав. Після того, як він закінчив грати, були шалені оплески. На думку Голдена, гра була погана, але коли піаніст встав і поклонився, на душі в хлопця чомусь зробилося гнітюче і тоскно.

Хлопця посадили за маленький столик, до якого було важко пройти. Голден замовив віскі з содовою. В "Ерні" подавали алкоголь всім. Поряд з Голденом, за таким самим манюсінським столиком ліворуч, сидів якийсь чоловік з дівчиною. Праворуч сидів хлопець, який видався Голдену студентом Йельського університету: сірий фланелевий костюмчик, фортова жилеточка. Батько теж хотів відправити Голдена до Йеля або до Принстона, але хлопець вважав, що туди не вступатиме. Біля того хлопця сиділа гарна дівчина, яку він мацав.

До Голдена раптом підійшла якась дівчина і впізнала його. Дівчину звали Ліліан Сіммонс. Колись із нею зустрічався Д. Б. Ліліан була з морським офіцером. Вона запросила Голдена за свій столик. Голден вважав, що вона підлизується до нього, щоб він розповів їй про Д. Б. Голден відмовився від запрошення і пішов з бару геть.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

13

Голден пішов пішки до готелю, хоч було далеко. Було холодно, і хлопець дістав з кишені свою червону мисливську шапку й натяг її, навіть навушники повідкочував. Голдену хотілося б мати рукавиці, але хтось у Пенсі поцупив їх. Голден подумав, що одна з його вад — не дуже брати в голову, коли щось губить. А ще хлопець вважав себе боягузом.

Не доходячи до готелю, Голден завернув у якийсь бар. Але не зайшовши навіть туди, повернув у готель. Там ліфтер запропонував хлопцеві дівчину: за один раз — п'ять доларів, за ніч — п'ятнадцять. Хлопець погодився, хоч це суперечило його принципам, але настрої в нього був гнітючий, і він вже ні про що не думав.

У номері Голден спробував, чи не смердить у нього з рота, одяг свіжу сорочку.

Хлопець трохи нервувався, бо досі ще не спав з жінкою. У нього траплялися такі нагоди, але йому чомусь завжди було шкода дівчини. Голден пригадав, що читав у Гутонській школі книжку про одного дуже вишуканого, галантного й розпусного типа мосьє Бланшар, який говорив, що жіноче тіло – це ніби скрипка, і щоб вона заспівала, треба бути великим музикантом. Хлопець подумав, що досвід з повією йому знадобиться, коли він одружиться.

Повію звали Санні, вона була молодою. Хлопець сказав їй, що його звати Джим Стіл і йому 22 роки. Дівчина спитала, чи він має годинник і скинула сукню. Хлопець відчув, що це все його швидше пригнічує, ніж розпалює. Він сказав, що хоче спочатку поговорити. Та дівчина не дуже хотіла розмовляти. Вона спитала, чи є плічка, бо сукня помнеться. Хлопець повісив сукню і подумав, що коли дівчина її купувала, то ніхто не здогадувався, що вона повія. Голдену стало чомусь сумно. Дівчина сіла йому на коліна, і тоді він почав брехати, що мав недавно операцію, і близькості не хоче, але гроші заплатити. Хлопець дав їй 5 доларів, та вона раптом сказала, що треба 10. Голден зрозумів, що його хотіли одурити, і сказав, що 10 не дасть. Дівчина взяла 5 і пішла.

14

Коли Санні пішла, надворі вже розвиднялося. Голден курих і йому було сумно. І тоді він почав розмовляти вголос з Аллі. Час від часу він так робив, коли на душі ставало дуже важко. Якось Голден не взяв з собою Аллі на озеро Седебіго. І ось тепер, коли на душі йому стає тоскно, він каже братові: "Гаразд, біжи додому, візьми велосипед і жди мене біля будинку Боббі".

Голден роздягся й ліг. Уже в постелі подумав: може, помолитись, але так і не зібрався. Раптом хтось постукав у двері. За порогом стояла Санні з Морісом, ліфтером-звідником. Моріс сказав давати ще 5 доларів. Хлопцеві зробилося страшно. Ліфтер почав шантажувати хлопця і сказав, що його батьки дізнаються, що він провів ніч з повією. Голден схрестив руки на грудях і не знав, що робити, але говорив, що грошей не дасть. Санні побачила гаманець Голдена і витягла 5 доларів. Вона сказала, що більше не візьме, а лише ті 5, які він винен. І раптом у Голдена потекли сльози. Санні просила Моріса йти, але той дав хлопцеві щигля. Голден обізвав його брудним ідіотом. Тоді Моріс сильно вдарив його у живіт.

Коли ліфтер і повія вийшли, Голден уявив собі, що в нього у животі куля, і зараз до нього прийде Джейн, щоб перев'язати рану. Ці думки були схожі на якесь кіно. Згодом Голден ліг спати. Він ще встиг подумати, що хотів би викинутися з вікна, але не знав, чи хтось накриє його закривавлене тіло (йому не хотілося, щоб хтось витріщався на його тіло).

15

Прокинувся хлопець о 10 годині. Він закурих і зразу відчув, що добряче зголоднів. Дзвонити по сніданок він боявся, щоб часом з їжею не прислали Моріса. І тоді він подзвонив Саллі Гейс. Саллі вчилася в школі Мері Е. Вудроф, і Голден знав, що дівчина вже вдома. Саллі знала купу всякої всячини про театри, п'єси, літературу. Голден вважав її розумною.

Спершу трубку взяла служниця. Потім батько Саллі. Нарешті вона сама. Голден запитав дівчину, чи вона не хоче піти сьогодні на денну виставу. Саллі сказала, що залюбки піде. Дівчина почала розказувати про одного хлопця, що підбиває під неї клинці, потім почала розповідати про іншого. Тоді Голден сказав, щоб вона чекала його о другій годині під годинником у готелі "Білтмор".

Домовившись із Саллі, Голден встав, одягся й спакував саквояжі. Внизу він заплатив за номер і взяв перед готелем таксі. Голден не знав, куди їхати, бо до середини чи бодай до вівторка потикатися додому він не хотів. Хлопець поїхав на Центральний вокзал. Це було поруч з готелем "Білтмор", де він мав зустрітися з Саллі. На вокзалі він здав валізи на зберігання. Хлопець порахував гроші, які у нього залишилися. Він подумав, що витрачає надто багато, хоч батько у нього грошовитий: був адвокатом в одному акціонерному товаристві. Батько вкладав гроші в театри на Бродвеї, які щоразу прогоряли, і мати завжди шаленіла. Голден вважав, що після смерті Аллі вона стала дуже нервовою.

Поки у буфеті вокзалу Голден їв яєчню, ввійшли дві черниці з валізами. Обидві посідали за стойку поруч з хлопцем. Голден звернув увагу на те, що їхні валізи були дуже дешеві. Голден почав говорити з черницями. Одна тримала солом'яного кошика – такого, в які черниці й дівчата з Армії Спасіння звичайно збирають перед Різдвом пожертви. Хлопець спитав, чи вони збирають пожертви і запропонував гроші. Але черниця сказала, що кошик просто не вліз у валізу. Черниці їли грінки з кавою, і Голден вважав, що вони надто бідні, щоб купити собі чогось більше. Черниці таки взяли в хлопця на добродійні заходи десять доларів. Вони розповіли, що обидві – вчительки, і щойно приїхали з Чикаго й мають намір працювати в якійсь монастирській школі.

Одна з них була вчителькою літератури, і Голден розговорився з нею про книжки, які прочитав. Хлопець почав розповідати про свої враження від "Ромео і Джульєтти". Він розповів, що йому було набагато більше шкода Меркуціо, ніж Ромео і Джульєтти. Хлопець вважав Меркуціо розумним, дотепним, а Голдена завжди брала злість, коли кого-небудь убивають, особливо такого, як Меркуціо.

Голден ще хотів оплатити рахунок черничок, але вони не дозволили. Коли черниці уже зібралися йти, Голден раптом втнув дурницю: він саме курив сигарету і, коли встав попрощатися, ненароком пахкнув їм просто в очі. Хлопець вибачився, але дуже переживав, що вийшло так негарно.

Коли вони пішли, він пошкодував, що пожертвував їм тільки десять доларів. Але ж треба було лишити гроші на виставу.

16

Була 12 година. Голден вирішив прогулятися. Він не міг викинути з голови того солом'яного кошика, що тримали черниці. Хлопець почав уявляти, як його мати, чи тітка, чи мати Саллі Гейс, чи ще хтось із знайомих стоїть десь під універмагом і збирає гроші для бідняків у старий, пошарпаний солом'яний кошик.

Голден рушив у бік Бродвею. Він хотів знайти магазин платівок, щоб купити Фібі одну платівку – "Крихітка Шерлі Бінз". Там співалося про маленьку дівчинку, яка не

хотіла виходити з дому, бо в неї випали два передніх зуби й вона соромилася. То була дуже стара платівка, її записала років двадцять тому негритянка Естелла Флетчер.

Дорогою Голден побачив одне приємне видовище. Попереду йшла ціла сім'я – видно, з церкви: батько, мати і маленьке, років шести, хлопчечко. Хлопчик йшов не тротуаром, а вулицею, попід самою узбочиною. І ступав рівненько, мов по шнурочку, — хлопчики люблять так ходити. Йде і всю дорогу щось мугикає собі під ніс. Голден наддає ходи, щоб почути, що співає хлопчик. А він співав: "Якщо хтось когось піймає у густому житі...". Раз у раз вищать гальма, їдуть машини, батько й мати не звертають на хлопчечка ніякісінької уваги, а воно крокує собі попід самим тротуаром і виспівує: "Якщо хтось когось піймає у густому житі...". У Голдена покращився настрій, і на душі стало не так тоскно.

На Бродвеї у першому ж магазині Голден знайшов "Крихітку Шерлі Бінз" за 5 доларів і відчув себе дуже щасливим. Згодом хлопець подзвонив до Джейн, але трубку взяла її мама. Голден кинув трубку, нічого не сказавши.

Потім Голден купив два квитки в партер на "Я знаю кохання". Дивитися п'єсу йому не дуже кортіло, але він знав Саллі Гейс, і думав, що вона зрадіє, коли почує, що у п'єсі грають Ланти. Саллі любила так звані "серйозні", "вишукані" п'єси, особливо коли там грають Ланти. Голден не любив театр, бо вважав, що актори поводяться на сцені якось неприродно.

Хлопець поїхав на таксі у парк. Там було холодно і довкола не було жодної живої душі. Лавки були мокрі. Це все пригнічувало Голдена. Він не відчував, що скоро буде Різдво. Голден пішов на головну алею – туди, де Фібі звичайно каталася на ковзанах. Фібі ніде не було видно. Раптом хлопець побачив дівча її років – воно сиділо саме на лавці й прикрчувало ковзана. Голден спитав дівчинку, чи вона не знає Фібі Колфілд. Дівчинка сказала, що знає Фібі, але де вона, не знає. Голден допоміг дівчинці прикрутити ковзана і пішов до Природничого музею. Фібі ходила в ту саму школу, де вчивсь і Голден, коли був малий, і він знав, що вчителі часто водили дітей у той музей. Спогади про музей були для Голдена дуже приємними. Але коли він прийшов під двері до музею, то передумав заходити. Він взяв таксі й поїхав до "Білтмора".

17

У вестибюлі готелю сиділи й стояли дівчата, чекаючи своїх кавалерів. Голден почав розглядати дівчат і думати, що буде з усіма ними, коли вони позакінчують свої школи, коледжі і т. ін. Хлопець вважав, що більшість із них, мабуть, повискакують заміж за яких-небудь бовдурів.

Згодом прийшла Гейс. Голдену сподобалося, як вона виглядала. Дівчина була у чорному пальті і чорному береті. Коли хлопець побачив її, то йому захотілось одружитися з нею. Вона дуже заділа, коли почула що буде дивитися на Лантів.

Дорогою до театру в таксі вони трохи цілувалися. Хлопець сказав дівчині, що кохає її. "Ох, любий, я тебе теж кохаю!" — сказала дівчина і додала відразу слово "каналія", яке весь час вживав Голден.

Враження Голдена від вистави були двоякі, йому і сподобалась гра акторів, і не

сподобалася. Хлопець вважав, що актора грали аж занадто добре. Під час антракту Саллі у другому кінці вестибюля побачила знайомого хлопця – Джорджа, який вчився в Ендовері. Голден вважав його шпанюком-студентиком аристократичного коледжу.

Після вистави Саллі запропонувала Голдену піти у Радіо-сіті кататися на ковзанах. Їй хотілося піти туди, бо там давали на прокат гарненьку коротку спідничку до ковзанів. На ковзанці вони зайшли у бар, але мусили пити кока-колу, бо офіціант бачив, що їм нема по 21. Саллі запитала, чи прийде Голден на святвечір прикрашати ялинку. Та хлопець не відповів, а запитав, чи буває з Саллі таке, що "раптом усе набридає по саме нікуди, чи ставало коли-небудь страшно, що все піде шкереберть, якщо ти чогось не зробиш". Та він сам відповів, що йому усе надоїло. А потім сказав, що він у Нью-Йорку лише заради Саллі. Голден запропонував тікати на машині (яку візьме у знайомого) у Массачусетс й Вермонт, адже у банку в нього є 180 доларів, а потім він знайде роботу, і вони одружаться. Дівчина сказала, що це все просто фантазія, а їздити по світу і одружитися вони зможуть пізніше. Голден сказав, що пізніше все вже буде зовсім не так, і розлютився, а вкінці сказав, що дівчина йому зовсім не потрібна. Дівчина образилася і заплакала. Голден запропонував відвезти її на таксі додому. Вона відмовилася. Тоді Голден чомусь розреготався. Він залишив дівчину на ковзанці і пішов геть. Голден думав, що найстрашніше те, що він пропонував Саллі їхати з ним цілком серйозно.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

18

Коли він вийшов з ковзанки, то купив сандвіч з сиром і випив молочний коктейль, а тоді рушив до телефонної будки, щоб подзвонити до Джейн і спитати, чи вона вже приїхала на канікули.

Джейн не підняла трубки, і хлопець вирішив подзвонити Карлові Льюсу. Він закінчив Гутонську школу – вже після того, як Голден звідти пішов. Льюс був років на три старший за Голдена і дуже розумний. Тепер він вчився у Колумбійському університеті. Льюс сказав, що можна зустрітися о десятий вечора в барі "Вікер". Треба було згаяти час до десятої вечора, і Голден пішов у кіно в Радіо-сіті. Перед фільмом показували різдвяну програму, яка не сподобалася хлопцеві, а фільм виявився для Голдена дуже фальшивим.

Після фільму Голден вирушив до бару "Вікер", де мав зустрітися з Карлом Льюсом. Дорогою він все думав про війну і про те, що не витримав би у армії. Д. Б. був у армії чотири роки. І на війні побував – висадився з військами в Європі. Потім Д. Б. попав на фронт, але його не поранило, і йому навіть не довелося ні в кого стріляти. Тільки те й робив, що день при дні возив на штабній машині якогось генерала. Якось Д. Б. сказав Голдену з Аллі, що якби йому довелося стріляти, то він би навіть не знав, у кого цілитись. Бо в армії, не менше сволоти, ніж у самих фашистів. Голдена дивувало те, що Д. Б. ненавидів війну, але дав йому прочитати книгу "Прощавай, зброе!". Голден

вважав, що у книжці одна фальш. Д. Б. образився, коли Голден сказав йому про це. Брат сказав, що Голден ще дуже малий, щоб оцінити такий роман. А Голдену в цей час подобався роман "Великий Гетсбі", хлопець був просто в захваті від головного героя.

19

У барі "Вікер" тричі за вечір виступали дві французочки, Тіна й Жаніна. Одна грала на роялі, а друга співала шансонетки, говорячи трохи пошепки, і вся публіка шаленіла. Голдену зовсім не подобався їх виступ. Не чекаючи Льюса, Голден взяв два віскі з содовою. Він вважав Льюса дуже розумним, бо той, коли вони вчилися разом, завжди розповідав хлопцям про дівчат, секс, і відразу міг сказати, чи той чи інший актор, гомик чи ні. Коли Льюс прийшов, то відразу сказав, що усього на кілька хвилин. Він замовив собі мартіні. Голден почав розпитувати, як у нього з жінками, що він вивчає в університеті, чи часом не сексуальні збочення. Льюс такі питання почали нервувати. Голден спитав, чи хлопець зустрічається з тією самою дівчиною, що в Гутоні. Тоді Льюс розповів, що вона стала нью-хемпшірською блудницею. Голден сказав, що так говорити про дівчину, яка довго з ним зустрічалася, не можна. Льюс сказав, що не хоче типових колфілдівських теревень, і розповів, що його теперішня дівчина – скульпторка, їй десь під сорок, і вона китаянка. Голден почав розпитувати, чи старші жінки кращі, але Льюс сказав, що не хоче відповідати на колфілдівські запитаннячка. "Коли вже ти кінець кінцем станеш дорослим, сто сот чортів!" — сказав Льюс. Він сказав, що на Сході кохання вважають не тільки фізичним, а й духовним спілкуванням. Голден сказав, що погоджується, бо "спілкування має бути і фізичне, й духовне, і піднесене, як мистецтво. Але я думаю так: не можна ж робити цього з усіма підряд – з кожною дівчиною, з якою цілуєшся і те де. Чи в тебе так буває з кожною?" Льюс зовсім не хотів про це говорити. Голден почав розповідати, що йому треба, щоб дівчина подобалась по-справжньому. А якщо не подобається, то в нього зразу відпадає охота. Льюс порадив піти до його батька, бо він – психоаналітик. А потім Льюс сказав, що поспішає, і пішов.

20

Голден просидів у барі до першої години ночі. Він трохи випив і знов уявив, що у нього в животі куля. Йому захотілося подзвонити до Джейн і спитати, чи вона вже вдома. У телефонній будці він передумав дзвонити до Джейн, але подзвонив до Саллі. Трубку підняла її бабуся і сказала, що вже пізно. Але Саллі таки підійшла до телефону. Голден сказав їй, що прийде вбирати ялинку. Дівчина чула, що хлопець п'яний, і радила йти спати.

Потім Голден пішов до чоловічої вбиральні і вмився холодною водою. Він сів на батареї і грівся, бо його дуже трясло. Потім він пішов у роздягальню по пальто. Дівчина, що була там, віддала пальто без номерка, бо хлопець його загубив, і порадила йти додому спати.

Грошей уже було мало, тому Голден пішов у парк подивитися на качок. Та як тільки він зайшов у парк, впустив платівку для Фібі, і вона розбилася. Знайти ставочок серед ночі Голден ніяк не міг. Він кружляв і кружляв алеями, ставало дедалі темніше й темніше, усе страшніше й страшніше. Не траплялося жодної живої душі. Але хлопець

таки знайшов ставок, та качок на ньому не було.

Голден сильно змерз і подумав, що в нього буде запалення легень, і він помре. А потім зійдуться на його похорон усі родичі. Хлопець почав згадувати, як ходив колись з батьками на могилу брата Аллі, але потім не зміг ходити, бо не міг терпіти, коли на могилу клали квіти. Йому це здавалося безглуздом. Він згадував, що не був на похороні брата, бо лежав у лікарні з порізаною рукою.

Щоб не думати про свою смерть від запалення легень, Голден вирішив тихенько проникнути додому і побачитися з Фібі, на той випадок, якщо він помре, і більше не побачиться з сестрою. Голден розумів, що розмірковує, як дитина, але хотів побачити Фібі.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

21

У своєму будинку Голден сказав ліфтеру, що прийшов до Дікстайнів (це були його сусіди на поверсі). Біля своїх дверей Голден дістав ключ і відімкнув двері – тихенько, як злодій. У передпокої було темно, хлопець тихо рушив до кімнати Фібі. Служниці він не боявся, бо знав, що вона чує тільки на одне вухо. Сестра була у кімнаті Д. Б. То була найбільша кімната в усій квартирі, і дівчинка любила там спати. Голден ввімкнув настільну лампу. Фібі не прокинулась. Хлопець тихенько, не човгаючи ногами, пішов по кімнаті, розглядаючи усе. На душі раптом стало тепло, затишно. Голден сів за стіл Д. Б. і почав розглядати, що на ньому лежить. То були переважно підручники, зошити Фібі. Книжку "Цікава арифметика" Фібі підписала: ФІБІ ВЕЗЕРФІЛД КОЛФІЛД, 4Б-1. Брат знав, що друге ім'я в сестри – Джозефіна. Але воно їй не подобалося, і дівчинка щоразу видумувала інше. Потім Голден читав записник сестри. Потім він закурив і розбудив Фібі. "Голдене!" — скрикнула вона і обхопила брата руками за шию. Фібі почала розповідати про виставу, у якій бере участь – "Різдвяний карнавал для американців". Дівчинка розповіла, що тато не зможе прийти на виставу, бо їде у Каліфорнію.

Сестричка сказала, що батьків нема, бо поїхали кудись у гості. Голдену було цікаво, коли вони повернуться. Фібі сказала, що повернуться дуже пізно, бо батько взяв машину. Голден з полегкістю зітхнув. Тепер він не хвилювався, що батьки застануть його вдома.

Голден розповів сестрі, що купив їй платівку, але по дорозі розбив. Він навіть показав те, що лишилося від платівки. Дівчинка забрала шматки платівки і сховала собі в столик. Вона розповіла, що Д. Б. можливо не приїде на Різдво, бо має писати сценарій про Аннаполіс.

На лікті у Фібі був чималий шматок пластиру. Голден спитав, що сталося. Виявилося, що її штовхнув один хлопець з класу, Кертис Вайнтрауб. Фібі і її подруга перед цим заляпали йому світр чорнилом, бо хлопець завжди ходить у парку за Фібі назирці. Голден сказав, що вона, напевне, подобається тому хлопцеві.

Сестричка запитала, чому брат приїхав не в середу, а раніше. "Тебе вигнали!" —

вигукнула Фібі і луснула Голдена кулаком по коліну. "Тато вб'є тебе!" — сказала Фібі і сховала голову під подушку. Тоді Голден розповів, що поїде звідси, найметься десь на ранчо і трохи попрацює. Дівчинка не вилазила з-під подушки, Голден пішов до вітальні і взяв собі кілька сигарет з коробки на столі й сховав у кишеню. Свої він всі викурих.

22

Він повернувся до сестри, і вона знову говорила, що тато його вб'є. Голден сказав, що у найгіршому разі тато дасть прочуханки й пошле його до військової школи. "Ох, нащо ти це зробив?" — сестра хотіла спитати, навіщо він вилетів зі школи. Голден почав розказувати, що гіршої школи, ніж Пенсі, він не бачив. Кругом самий фальш і показуха. І пройдисвіт на пройдисвітові. Голден хотів вилити душу і почав розповідати про вчителів: "Є там кілька путніх учителів, та й вони все роблять напоказ. Взяти хоч би того ж таки старого містера Спенсера... Коли старий Термер, наш директор, приходив на урок історії й сідав за останню парту! Всядеться, каналія, за останню парту й сидить добрих півгодини. Мабуть, уявляв собі, що він у класі інкогніто абоощо! Сидить, сидить на гальорці, а тоді й давай перебивати каналію Спенсера своїми ідіотськими жартиками. А оте старе одоробло, Спенсер, все хихикає та підсміюється, аж із шкури пнеться, так ніби той Термер бозна-яка цяця, трясця його матері!". Фібі просила не лаятися. Тоді Голден почав розповідати про День ветеранів: "Це коли вся ота сволота, що закінчила Пенсі трохи не з тисячу сімсот сімдесят шостого року, злазить до школи й вештається по всіх кутках зі своїми жінками, дітьми і те де. Побачила б ти одне таке старе луб'я років так п'ятдесяти! Уявляєш, стукає до нас, залазить у кімнату й питає, чи не можна зайти в нашу вбиральню. Але ж убиральня в кінці коридора! Так я й не зрозумів, чого в біса він спитав саме нас. Знаєш, що він сказав? Хочу подивитися, каже, чи ще стоять у кабіні на дверях мої ініціали...". Фібі щось буркнула, але він не розчув. Вона уткнулась носом у подушку, й нічого не можна було розібрати.

"Тобі взагалі все не подобається!" — сказала сестра. Тоді Голден захотів сказати, що дещо йому таки подобається, але на думку спали лише оті дві черниці, що збирали гроші в пошарпаний солом'яний кошик. Та ще знайомий хлопець з Елктон-хілла, Джеймс Касл, який викинувся з вікна, бо його ображали хлопці. Джеймса Касла він майже не знав, коли вже казати правду. "Мені подобається Аллі. А ще подобається сидіти ось так, як оце тепер, з тобою. Сидіти, пригадувати, розмовляти про все на світі і...", — продовжував Голден. "Аллі помер. Ти сам завжди так кажеш! А коли людина помере, попаде на небо й те де, то це вже зовсім не те..." — сказала Фібі. "Я знаю, що він помер! Думаєш, не знаю? То що — я вже не можу його любити, га? Коли людина померла, то це ще не означає, що її не можна любити, чорт забирай!.. Особливо, коли ця людина була в тисячу разів краща за тих, котрі живуть", — сказав Голден.

Фібі запитала, ким же тепер стане Голден, бо міг би бути адвокатом, як тато. "Коли стаєш адвокатом, то тільки збиваєш гроші, граєш у гольф та бридж, купляєш машини, п'єш мартіні й ходиш з таким виглядом, ніби ти — пуп землі. А крім того: навіть якби ти й намагався рятувати людям життя тощо, звідки б ти знав, задля чого це робиш — задля

того, щоб справді врятувати людське життя, чи задля того, щоб стати справді знаменитим адвокатом, таким, якого в залі суду всі поплескують по плечу й вітають, коли кінчається якийсь розтриклятуший продес?... Хто знатиме, що ти робиш це від щирого серця? Все лихो в тому, що ніхто ж нічого не знатиме!" — сказав Голден.

"Тато вб'є тебе. Він тебе вб'є", — сказала Фібі. Голден міркував уже про інше. На думку спала божевільна ідея. "Знаєш, ким би я хотів бути? Знаєш, ким? Ну, якби можна було вибирати, хай йому грець! Знаєш таку пісеньку: "Коли хтось когось піймає у густому житі..." — спитав Голден. Фібі згадала, що там так: "Коли хтось когось зустріне у густому житі..." Це був вірш Роберта Бернса. Тоді Голден сказав: "Принаймні я собі уявляв, як табунець малечі грається серед поля – кругом жито й жито, куди не глянь. Тисячі дітлахів, і довкола – жодної людини, тобто жодної дорослої людини. Крім мене, звичайно. А я стою на краю страшної прірви. Нібито я повинен ловити малюків, якщо вони підбіжать дуже близько до прірви. Бо вони граються, гасають і не дивляться, куди біжать. А я повинен звідкись вискакувати й ловити їх, щоб не зірвались у прірву. Оце й усе, що я маю цілий день робити. Стерегти дітей над прірвою в житі. Дурниці, звичайно, я знаю, але це – єдине, чого мені хочеться по-справжньому. Дурниці, звичайно". Фібі нічого не відповіла, а тоді знову сказала, що тато його вб'є.

Голден надумав подзвонити своєму вчителю англійської з Елктон-хілла, містеру Антоліні. Тепер він жив у Нью-Йорку. Покинув Елктон-хілл і викладав у нью-йоркському університеті.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

23

Голдену здалося, що містер Антоліні розмовляв з ним душе привітно. Сказав, щоб, коли хлопець хоче, приїздив хоч зараз. Антоліні запитав, чи в хлопця нічого не сталося, а Голден відповів, що ні. Тільки сказав, що вилетів із Пенсі. Учителю був не набагато старший від Д. Б. Саме Антоліні тоді перший підняв з землі хлопця, що вистрибнув з вікна, Джеймса Касла.

Після телефонної розмови Голден почав танцювати з сестричкою під музику з радіо. Після танців Фібі сказала, що вміє наганяти собі температуру: треба сісти, схрестити ноги і думати про щось гаряче. Голден вдав, що сестра дійсно гаряча.

Раптом відчинилися вхідні двері. Голден швидко погасив світло і сховався у шафу. Він почув, як у кімнату увійшла мати. Вона відразу зрозуміла, що Фібі не спить і спитала, навіщо та курила (у кімнаті був дим, бо Голден курих). Фібі сказала, що спробувала лише раз і викинула сигарету у вікно. Мама сказала, що це дуже погано і вклала дочку спати. Коли вона вийшла, Голден кинувся до Фібі. Він сказав, що мусить йти, поки мама у ванній, а тато слухає новини. Хлопець говорив, що поживе у містера Антоліні. Голден попросив грошей. Фібі мала гроші на різдвяні подарунки, і хлопцеві не дуже хотілося їх брати. Сестра всунула йому в руку 8 доларів. І раптом Голден заплакав. Просто не міг з собою нічого вдіяти. Фібі перелякалась, коли він почав

схлипувати. Вона обійняла брата обома руками за шию, він її теж обняв. Потім Голден дістав з кишені свою мисливську шапку й подарував її Фібі. Тоді ще раз пообіцяв їй при нагоді подзвонити й пішов. Вийти з дому виявилось навіть легше, ніж увійти.

24

Квартира в містера та місіс Антоліні на Саттон-плейс була дуже шикарна. Містер Антоліні часто приїздив до дому Голдена, щоб поцікавитись, як його справи, й залишався вечеряти. Тоді він ще не був одружений. Потім, коли він одружився, Голден частенько грав з ним та місіс Антоліні у теніс на Лонг-Айленді. Місіс Антоліні була старша від чоловіка і мала багато грошей.

На вулиці в Голдена запаморочилась голова, тому він мусив взяти таксі до Антоліні, хоч планував іти пішки.

Містер Антоліні привітно зустрів Голдена і почав розпитувати про школу. У хлопця ще не минуло запаморочення, і дуже боліла голова, але він почав розповідати, що не завалив лише англійську. А от на усній мові, де треба було виголошувати промови, його дуже бісило, коли усі вигукували "Збився! Збився!", коли ти відходив від теми. Тоді Голден ще розповів про хлопця, який виголошував промови і розповідав про все на купу. Він теж отримував одиниці.

Місіс Антоліні принесла каву і сказала, що йде спати. Голден випив пів чашки кави і з'їв половинку печива. Містер Антоліні сказав, що два тижні тому зустрічався з батьком Голдена, і той хвилюється за сина. Вчитель сказав, що має таке враження, ніби хлопець падає у якусь страшну-страшну прірву і усіх ненавидить. "...Я ненавиджу зовсім не всіх. Бува, зненавиджу когось, а потім і відійду, — як-от, скажімо, отого Стредлейтера з Пенсі чи отого другого, Роберта Еклі. Бувало, я тих хлопців ненавидів, ніде правди діти, але це ніколи не тривало довго. Ось що я маю на увазі. Потім, коли їх день-два не побачиш – не зайдуть до тебе в кімнату чи не зустрінеш у їдальні, — мені їх уже навіть бракує. Розумієте, якимось аж бракувало їх", — сказав Голден.

"Ця прірва, що в неї ти падаєш, особлива, дуже небезпечна. Той, хто в неї падає, ніколи не відчує і не почує дна. Просто він усе падає й падає. Це буває з людьми, котрі в якусь хвилину свого життя спробували знайти те, що їхнє середовище не може їм дати. Або ж вони подумали, що їхнє середовище не може їм цього дати. І вони покинули шукати. Покинули, так по-справжньому й не почавши шукати", — говорив Антоліні. А тоді вчитель написав на листочку слова відомого психоаналітика – Вільгельма Штекеля: "Незрілій людині властиво те, що вона прагне благородно вмерти за свою справу, а зрілій – що вона прагне покійно жити задля своєї справи". Антоліні почав переконувати хлопця, що треба вчитися, і що хлопець не перший, у кого поведінка решти людей викликала розгубленість, страх і навіть відразу. Адже дуже багато людей пережили таку саму розгубленість і душевну скруху, що їх оце переживає Голден.

Згодом Антоліні постелив хлопцеві, і той ліг спати. Та раптом Голден прокинувся від того, що на лобі відчув чиясь руку. То був містер Антоліні. Він сидів у темряві на підлозі біля канапи. Голден подумав, що вчитель якийсь збоченець, і почав швидко

збиратися та тікати. "Дивний ти хлопець. Дуже дивний", — говорив учитель. Він пішов за Голденом до дверей, а коли хлопець почав викликати ліфт, став на порозі і сказав, щоб Голден повертався, якщо передумає.

25

Коли Голден вийшов надвір, уже світало. Хлопець поїхав на вокзал і спробував там поспати на лавці. О 9 ранку він прокинувся, голова боліла ще дужче. Він почав роздумувати над тим, чи не повернутися до містера Антолїні. Хлопець подумав, що, мабуть, він справді погладив його по голові просто так. І чим довше Голден про це замислювався, тим тяжче ставало на душі й тим глибше він заплутувався. Голден помітив, що його печуть очі і починається нежить. Хлопець побачив на лавці якийсь журнал і прочитав про симптоми раку. Ці симптоми, як йому здалося, були у нього. Голден подумав, що скоро помре.

Згодом Голден вирішив попоїсти, хоч відчував, що його мало не знудило. Він замовив каву з пончиками. Тільки пончиків не їв, не міг проковтнути ні шматочка. Був понеділок, до Різдва лишалося всього кілька днів, і всі магазини на П'ятій авеню працювали. Настрій панував різдвяний. На кожному розі стояли Діди Морози й подзвонювали дзвіночками. Голдену захотілося, щоб поруч була Фібі.

На кожному перехресті Голдену почало здаватися, ніби він не перейде. Тоді він придумав подумки звертатися до Аллі і просити допомоги. Голден усе йшов, а потім сів на якусь лавку. Він сильно спітнів і довго сидів. Хлопець думав про те, що поїде світ за очі, але спершу попрощається з Фібі. Голден купив блокнота й олівця і хотів написати прощального листа. Але спершу вирішив піти у школу і побачити сестру. Голден знав дорогу, бо вчився у тій самій школі. Коридори були пусті, бо саме був урок. Хлопець сів у коридорі і написав: "Люба Фібі! Я не можу чекати до середи і сьогодні ввечері, мабуть, вирушу на Захід. Якщо зможеш, жди мене о чверть на першу перед Музеєм мистецтв, біля входу. Я віддам тобі твої різдвяні гроші. Я не багато витратив. Цілую". Хлопець вирішив дати лист у вчительську, щоб передали потім сестрі. Голдена знов почало нудити, він сів на сходах. І раптом на стіні хлопець побачив матюк. Це його дуже розлютило, він не хотів, щоб це прочитала Фібі. Голден стер матюк і пішов до вчительської. Голден сказав, що він - брат Фібі Колфілд з класу 4Б-1 і дуже просить передати сестричці записку.

Спускався Голден вже іншими сходами, проте й там побачив на стіні ті самі слова. Він знову спробував стерти їх рукою, але тут вони були надряпані ножом або чимось гострим. Було двадцять хвилин до дванадцятої. До зустрічі з Фібі лишалося ще трохи часу. І все ж Голден вирушив до музею.

У музеї Голден зустрів двох хлопчиків, які спитали його, чи він не знає, де мумії. Голден допоміг їм знайти зал з муміями. Хлопчики трохи налякалися і втекли. Там Голден побачив на стіні той самий матюк.

Раптом йому захотілося до вбиральні, на хлопця напала бігунка. Не встиг він вийти з вбиральні, як майже на порозі зомлів. Коли отямився, було вже десять хвилин на першу, тож він вернувся до виходу й став чекати на Фібі.

Раптом Голден побачив Фібі, у тій червоній шапці. Вона тягнула здоровенну валізу. Коли Голден підійшов ближче, то побачив, що то його стара валіза, яка була в нього ще в Гутонській школі. Сестра підійшла і сказала, що у валізі – її речі, бо вона їде разом з Голденом. Він сказав, що вона нікуди не поїде. Фібі почала плакати. Голден заніс валізу у гардероб музею і здав. Голден почав вмовляти сестру повернутися до школи. Вона зірвала шапку з голови і жбурнула у брата. Він почав вмовляти її: він дозволяє не йти до школи після обіду, але вона нікуди не їде і йде з ним гуляти. Голден неквапом рушив у бік зоопарку одним боком вулиці, де Центральний парк, а Фібі пішла туди ж таки другим боком вулиці. Голден і Фібі походили по зоопарку, але сестра не розмовляла з братом. Потім вони пішли в один з підземних переходів, а тоді – до каруселей. Тут Голден і Фібі уже заговорили, і хлопець купив квиток на карусель. Хлопець хотів віддати Фібі і гроші, але вона не взяла. Дівчинка сіла на коня. Згодом Голден дав їй ще на один квиток. Фібі сказала, що уже не сердиться, а червону шапку вдягнула братові.

Раптом почався сильний дощ. Батьки дітей, що були на каруселі, втекли, а Голден сидів і далі на лавці та весь змок. Він був щасливий, спостерігаючи, як Фібі катається.

26

Голден повернувся додому, захворів, його відвідує психоаналітик. Д. Б. відвідав брата зі своєю дівчиною, яка гратиме в новому фільмі, сценарій до якого написав Д. Б.

Тепер Голден роздумує над тим, що йому бракує всіх тих, про кого він розповів. Навіть тих-таки Стредлейтера й Еклі. Здається, навіть Моріса бракує. "Краще нікому нічого не розповідати. А то розкажеш про кого-небудь – і тобі відразу почне його бракувати", — міркував Голден.

Стислий переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу